

մէն, և ո՛չ ալ յայտնի է այս նկրումն ըսուած ճառին թարգմանութիւն ըլլալը :

M. Jugie կը լուսարանէ մեզ (*ՏԵՍ* Echos d'Orient, 1922, էջ 293-307, 1923, էջ 385-397) իր ընդարձակ ուսումնասիրութեան մէջ գրելով Յովհաննէս եպս. Թեսաղոնիկեցիին կենսագրութիւնը. կը վերլուծէ նաև անոր նկրումն Ս. Կուսի անուշով ճառը: Այդ տողերէն կը հասկցուի թէ Յովհաննէս Թեսաղոնիկեցին կ'ապրէր է. դարուն և եպիսկոպոսն էր Թեսաղոնիկէի եկեղեցիին. ան տեսնելով որ իբ նախորդները զանց ըրած էին Ս. Աստուածածնի տօնին հաստատութիւնը Թեսաղոնիկէի մէջ, մինչ ուրիշ տեղեր առ հասարակ կը կատարէին նոյն տօնը, կը փափաքի որ Թեսաղոնիկէի մէջ ալ կատարեն տօնը, ուստի նկատի կ'առնու նկրումն Ս. Կուսի ճառը զոր Յովհաննէս Աւետարանիչը գրած էր, և կը տեսնէ որ հերետիկոսներ այլապէս են զայն և խարդախած, չայլապէս կատրները հանելով կը վերահաստատէ աւանդական պատմութիւնը ու կը հաստատէ տօնը: Յովհաննէս եպս.ին յունարէն ձեռագիրը գտնուած է Ժ. դարուն Պաղմոսի մատենադարանին մէջ և վերջին տարիներուն ալ հրատարակուած է. բայց մենք չենք գիտեր թէ ե՞րբ հայերէն թարգմանուած է եւ ո՞վ է թարգմանիչը. բայց ներածութեան հայերէն թարգմանութեան մէջ տեղեկութիւն մը կայ որ կը պակսի յունարէնին մէջ եւ չի յիշուի թէ նկրումն Ս. Կուսին հարազատ ճառը գտնելու համար Թեսաղոնիկեցոց եպս.ը Երուսաղիմ եկած եւ Գերսեսակնի մտնելով զսաճ ե հիմն ժամանակներէ գրուած ՆՆՋՈՒՄՆ Ս. ԿՈՒՍԻ Պատմութիւնը, ինչ որ կ'ապացուցանէ հայ թարգմանչին առաւելագոյն հմտութիւնը այս մասին:

M. Jugieի յիշեալ յօդուածէն կը հասկցուի թէ Յովհաննէս եպս. Թեսաղոնիկեցին ո՛ր աղբիւրներէն կազմած է իր այդ ճառը. մեր նպատակէն դուրս է հոս մտնրամասնել այդ պարագան բայց պէտք է յիշենք թէ Թեսաղոնիկեցոց եպիսկոպոսը իր մատենագրական ճոխ արդիւնքներով ու եկեղեցական գործերով մեծ համբաւ մը շահած է իր դարուն, և այդ պատճառաւ է որ մեր նախնիք, հաւանաբար Ժ. դարէն վերջ, հայերէնի վերածած են իր այդ ճառը, թէև անոր անունը անձանօթ թողուցած են ճառին ներածութեան մէջ. բայց M. Jugieի ուսումնասիրութեան շնորհիւ այլևս յայտնի կը նկատուի այդ ճառին հեղինակին անունը: